

Motion till riksdagen 2021/22:4218

av **Elisabeth Falkhaven (MP)**

Implementering av mål för ett hållbart fiske

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sluta låta MSY styra förvaltningen av fisket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stryka andra meningarna i fiskerilagen som lyder enligt följande: ”Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras”, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera mellan de mål som i dag finns kring fisket och havsmiljön enligt förslag: 1) Ekosystemens mående – för förmågan att producera fisk helt enkelt; 2) Det kustnära fisket för humankonsumtion och lokal beredning – för fler arbetstillfällen i Sverige. När dessa två områden blivit tillgodosedda och om det då finns fisk/biomassa kvar i haven som bedöms kunna tas upp utan att skada på miljön/ekosystemen sker får industrifisket sitt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Förvaltningen av fisket i haven idag styr åt fel håll, inte åt det håll som vi har kommit överens om politiskt. Vi har flera mål för havet och fisket för att styra mot hållbarhet, men det mål som är helt styrande i fisket idag är MSY (maximum sustainable yield). Detta tolkas alltför ofta som ett krav om att fiskeflottan ska ta upp så mycket fisk det går upp till MSY, utan att fundera över om det minskar beståndets möjligheter att ge högsta hållbara avkastning på sikt. Denna överordnade inriktning på att ta upp så mycket fisk det går leder till att vi tappar fokus på helheten. Vi tittar enbart på enskilda arter i enskilda bestånd och glömmer bort att alla interagerar och är beroende av varandra i ekosystemen. Ska vi ha fisk i haven i framtiden är det hög tid att politiken lyfter blicken och ser helheten.

Vi har flera andra mål som är antagna politiskt, men vi använder oss inte av de som finns för att styra rätt. Det ensidiga fokuset på MSY gynnar det storskaliga fisket, missgynnar kustfisket och har en negativ inverkan på ekosystemet.

Riksrevisionen kritiserade fiskeripolitiken redan 2008 för att det finns för många mål utan precisering av rangordning eller vägledning om hur målkonflikter ska hanteras. Miljömålsberedningen har kommit till samma slutsats. Resultatet blir att kortsiktiga ekonomiska hänsyn hos delar av fiskenäringen prioriteras i praktiken. Miljömålen, EU:s havsmiljödirektiv, EU:s art- och habitatdirektiv och så då EU:s gemensamma fiskeripolitik, mål om levande landsbygd, om att främja det småskaliga fisket, livsmedelsstrategin, landsbygdspolitikerna – ja, risken för målkonflikter är uppenbar. Flera mål och lagar motverkar därtill varandra. Bristen på rangordning eller vägledning vid målkonflikter har lett till att just tolkningen av MSY som en plikt att årligen ta upp så mycket fisk som möjligt nu styr hela fiskeriförvaltningen; kortsiktiga ekonomiska intressen dominerar på bekostnad av allt annat, inklusive fiskets långsiktiga intresse.

Utvecklingen i Östersjön där flera viktiga bestånd utvecklats kraftigt negativt de senaste 10 åren gagnar inte heller fisket. Menar vi politiker allvar med att vi vill ha långsiktigt hållbara fiskebestånd och levande hav är det dags att vi på allvar kliver in och är tydliga med just det till våra myndigheter.

Genom det sätt som vi tillåter fiske idag tas ingen som helst hänsyn till försiktighetsprincipen, vilken ska ligga till grund för förvaltningen enligt EU:s gemensamma fiskeripolitik. I stället tillämpas en sorts omvänd försiktighetsprincip, där t.ex. HaV kräver vetenskapligt underlag för att avstå från att lämna dispenser till industritrålare för att tråla nära Östersjöns kust.

Miljöbalken tillämpas inte på fisket som på de flesta andra sektorer. Enligt miljöbalken är huvudregeln att den som vill göra ett ingrepp som stör miljön/ekosystemen ska bevisa att ingreppet är ofarligt. Om fisket skulle behandlas som annan verksamhet som ingriper i miljön/ekosystemen så skulle det ha betydelse att om du ville fiska upp 100 ton sill och strömming ur Östersjön hade du varit tvungen att bevisa att det inte påverkade ekosystemen och bestånden negativt. Men så länge vi hanterar fisket främst som en inkomstkälla för några få och inte är överens om att fisket påverkar miljön/ekosystemen blir effekten att det fungerar tvärtom med fisket idag. Den som vill begränsa fisket måste bevisa att det verkligen är farligt att fortsätta fiska. Kanske är detta en effekt av 20 § fiskelagen. Där står uttryckligen: ”Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken hänsyn som vid fiske skall tas till naturvårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras.” Vi behöver helt enkelt stryka den andra meningen.

Vi måste göra en prioriteringslista över vilka mål som är prioriterade. Prioriteringslistan kan göras tydlig enligt nedan:

1. Ekosystemens mående – för förmågan att producera fisk helt enkelt.
2. Det kustnära fisket för humankonsumtion och lokal beredning – för fler arbetstillfällen i Sverige.

När dessa två områden blivit tillgodosedda och om det då finns fisk/biomassa kvar i haven som man bedömer att man kan ta upp utan att skada på miljön/ekosystemen sker får industrifisket sitt. Det vore en klok förvaltning av fisken och fisket för framtiden. Som det är nu är förvaltningen precis tvärtom.

Elisabeth Falkhaven (MP)